

УДК 378.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-2-37>

Тетяна ПИЛАЄВА,

orcid.org/0000-0002-7897-5428

кандидат педагогічних наук, доцент,
старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії Національної гвардії України
(Харків, Україна) *typilasha@gmail.com*

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ АВСТРАЛІЇ

Стаття присвячена проблемі інтернаціоналізації вищої освіти Австралії. Метою статті є визначення особливостей розвитку інтернаціоналізації вищої школи Австралії. Визначено поняття «інтернаціоналізація освіти». Встановлено, що Австралія займає третє місце у світі за залученням іноземних студентів до вищої освіти. Встановлено, що студенти з Азіатсько-Тихоокеанського регіону складають майже 90 відсотків від загальної кількості іноземних студентів в країні. Детально досліджена історія розвитку інтернаціоналізації освіти. Встановлено, що залучення іноземних студентів до австралійських університетів вперше відбулось наприкінці 1940-х рр. На початку 1980-х рр., федеральний уряд запровадив політику повної оплати для закордонних студентів, що призвело до значного притоку студентів до австралійських університетів. Встановлено, що з 1990-х рр. почався процес переходу від «торгівлі» освітою до справжньої «інтернаціоналізації освіти». Основним напрямком політики було сприяння зміцненню академічних викладацьких і дослідницьких зв'язків з університетами в азіатському регіоні та більший акцент на взаємності та обміні персоналом і студентами. Визначено, що досягнення Австралії здебільшого пов'язані з новим державним управлінням, прийнятим у країні. Висвітлено основні виклики, з якими стикаються заклади вищої освіти в умовах пандемії COVID-19, яка спричинила безпрецедентний збій у міжнародній вищій освіті Австралії. В результаті чого уряд країни визначив декілька напрямів розвитку інтернаціоналізації освіти. Наведені чинники, які можуть призвести до поновлення розвитку інтернаціоналізації освіти глобалізації та євроінтеграції освітнього простору. Наголошено на ролі мовного чинника в інтернаціоналізації освітнього простору. Доведена необхідність пошуку балансу у використанні англійської мови та національних мов студентів.

Ключові слова: Австралія, інтернаціоналізація вищої освіти, університети, іноземні студенти.

Tetiana PYLAIEVA,

orcid.org/0000-0002-7897-5428

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages
National Academy of the National Guard of Ukraine
(Kharkiv, Ukraine) *typilasha@gmail.com*

INTERNATIONALIZATION OF AUSTRALIAN HIGHER EDUCATION

The article is devoted to the problem of internationalization of higher education in Australia. The purpose of the article is to determine the specifics of the development of the Australian higher education internationalization. The concept of "internationalization of education" is defined. The article defines that Australia ranks third in the world in terms of attracting international students to higher education. It emphasizes that students from the Asia-Pacific region make up almost 90 percent of the total number of international students in the country. The history of the development of the internationalization of education is studied in detail. The recruitment of foreign students to Australian universities first took place in the late 1940s. In the early 1980s, the federal government introduced a full-fee policy for international students, which led to a significant influx of students to Australian universities. Since the 1990s, the process of transition from the "trade" in education to the true "internationalization of education" began. The main thrust of the policy was to promote stronger academic teaching and research links with universities in the Asian region and a greater emphasis on reciprocity and exchange of staff and students. It was determined that the achievements of Australia are mostly related to the new public administration adopted in the country. The main challenges facing higher education institutions in the context of the COVID-19 pandemic, which has caused an unprecedented disruption in Australia's international higher education, are highlighted. As a result, the country's government has identified several directives for the development of the internationalization of education. The factors that can lead to the renewal of the flowering of the internationalization of education, globalization and European integration of the educational space are given. The role of the language factor in the internationalization of the educational space is emphasized. The necessity of finding a balance in the use of English and students national languages is proven.

Key words: Australia, internationalization of higher education, universities, foreign students.

Постановка проблеми. В останні два десятиліття розвиток технологій та ускладнення соціально-економічної структури суспільства сприяли безпрецедентному зростанню міжнародної мобільності людей та інформації. У зв'язку із збільшенням попиту на вищу освіту зростає його роль як потенційного ресурсу довгострокового впливу та отримання прибутку. Таким чином, інтернаціоналізація у цій сфері має на увазі прямий зв'язок між освітою, міжнародними відносинами та зовнішньою політикою держав.

Австралія є яскравим прикладом того, як невелика за населенням та далека від більшої частини цивілізованого світу країна, може стати відома як розвинена держава та активний учасник міжнародних відносин. Неабияку роль у цьому відіграє міжнародна освітня діяльність, яка є ключовим елементом стратегії підвищення її глобальної конкурентоспроможності. Насьогодні Австралія є третім у світі експортером міжнародних освітніх послуг у сфері вищої освіти. Кількість іноземних студентів у коледжах та університетах країни перевищує 20% від загальної кількості. Економічна безпека країни залежить від морських комунікацій, які проходять через цей регіон, що позитивно впливає на австралійські університети та країну в цілому, а також призвело до інтернаціоналізації програм вищої освіти.

Аналіз досліджень. Проблему інтернаціоналізації вищої освіти загалом, включаючи історичний аспект, розглядали в своїх роботах Т. Адамс, Ф. Альтбах, У. Бранденбург, Х. де Віт, С. Гао, Р. Карсвелл, К. Керр, М. Кедзерський, Г. Меркс, Дж. Найт, С. Робертсон, У. Тайхлер, Ф. Хантер, С. Цзян, тощо. У роботах Р. Брауна; Р. Найду та І. Джеймсона процес інтернаціоналізації розглядається з точки зору комерціалізації вищої освіти. Інтернаціоналізації вищої освіти Австралії присвячували свої роботи М. Шушаріна, К. Уитсед, А. Чирва, Д. Смарт, Г.Енг тощо. На жаль досі немає ґрунтового дослідження історії розвитку інтернаціоналізації освіти в Австралії, впливу вірусу Covid 19 на процес міжнародного співробітництва в галузі освіти, тощо.

Мета статті полягає у визначенні особливостей розвитку інтернаціоналізації вищої освіти в Австралії.

Виклад основного матеріалу. Як концепція та стратегічна мета вищої освіти, інтернаціоналізація є відносно новим, широким та різноманітним явищем. Зростання в останні десятиліття інтересу до цієї проблеми постійно породжує нові погляди. Навряд чи можна дати вичерпне визначення інтернаціоналізації вищої освіти.

Професор Університету Торонто Джейн Найт, одна зі світових лідерів у дослідженні цього феномену, визначає його як «процес інтеграції міжнародного, міжкультурного та глобального вимірів у цілі, функції та забезпечення вищої освіти» (Knight, 2012). Аналогічне визначення пропонує Асоціація міжнародних діячів освіти: «це цілеспрямоване прагнення інтегрувати міжнародний, міжкультурний та глобальний вимір у суть та зміст вищої освіти». У свою чергу, професор Мічиганського державного університету Дж. Худзінк, дає таке визначення: «це цілеспрямована всеосяжна політика щодо впровадження міжнародних та компаративістських підходів до викладання, дослідження та сервісної функції вищих навчальних закладів». Інтернаціоналізацію вищої освіти можна визначити просто як процес включення міжнародних або міжкультурних компонентів у навчальні, дослідницькі та сервісні ролі вищих навчальних закладів. Це процес, який рухає вищу освіту в більш глобальному напрямку. Сьогодні термін «інтернаціоналізація вищої освіти» широко використовується не лише в університетах і коледжах, але також урядами та міжнародними організаціями, такими як ЮНЕСКО, Світовим банком та чисельними неурядовими організаціями.

Інтернаціоналізація в першу чергу обумовлена якістю освіти та можливістю подальшого працевлаштування. Таким чином, студенти повинні будуть використовувати технології для віртуальної співпраці з однокласниками за кордоном над дослідницькими проектами, які будуть інтегровані в глобальні дослідницькі мережі.

Мобільність, іноді відома як «інтернаціоналізація за кордоном», є найпоширенішою діяльністю в рамках інтернаціоналізації та може мати кілька форм. Іншим важливим компонентом інтернаціоналізації є навчальний план і глобальний професійний і громадянський розвиток, широко відомий як «інтернаціоналізація вдома».

На світовій арені Австралія контролює шість відсотків ринку вищої освіти з понад 800 000 іноземних студентів, які навчаються в 169 різних навчальних закладах, включаючи 43 університети. Вона займає третє місце у світі за залученням іноземних студентів до вищої освіти та значно перевершує своїх «конкурентів».

Згідно з опитуванням Scanlon, більшість австралійців сьогодні залишаються переконаними, що імміграція є корисною для нації та що багатокультурність є сучасним викликом сьогодення. Це переконання австралійців стало основою для прийому іноземних студентів і співро-

бітників до Австралії та надання їм можливості залишитися в країні. Це підтримало міжнародну освіту та забезпечило відкриті кордони, необхідні для підтримки залучення талановитих студентів і науковців, які є джерелом високоякісної освіти та досліджень в університетах.

Англійська колонізація була вкорінена в Австралії протягом 113 років (1788-1901) і, зрозуміло, залишила важливі сліди в соціальній, культурній, політичній та економічній організації країни (Balicco, 2019).

Участь Австралії в міжнародній освіті зазнала кількох значних політичних зрушень після Другої Світової війни. Прийняття іноземних студентів в Австралії почалося наприкінці 1940-х рр. Перші австралійські громади, які підтримали «іноземних студентів», були відомі як Координаційні комітети іноземних студентів. Вони склалися з окремих осіб та організацій, які вважали, що підтримка іноземних студентів в Австралії гідна відданості. Ці комітети розглядали цінність міжнародної освіти для австралійської громади та для самих студентів. До складу Сіднейського комітету входили Трансавстралійські авіалінії, Асоціація жінок-випускниць Сіднейського університету, Азійська студентська рада, Асоціація клубів Арех, Ротарі-клуб Сіднея та Асоціація сільських жінок (Kent, 2021).

Упродовж десятиліть існували й інші урядові підходи до підтримки іноземних студентів. Наприклад, програму стипендій для Південно-Східної Азії було запроваджено Міністерством закордонних справ (DEA) у 1948 році з метою протидії впливу іншої політики Австралії – політики Білої Австралії. Ця політика створила Австралії погану репутацію не лише в Південно-Східній Азії, а й в багатьох частинах світу. Але DEA було сповнене рішучості протистояти цьому за допомогою сприятливої та гостинної програми стипендій. Схема була невеликою (лише шість стипендій), але поклала початок традиції уряду Австралії пропонувати стипендії для прийому іноземних студентів до австралійських закладів освіти.

Таким чином, незважаючи на діючу заборону на в'їзд до Австралії для багатьох жителів регіону, міжнародна освіта створювала лазівку. Починаючи з 1950 року, Австралія надавала значну кількість вибраних стипендій, пов'язаних з іноземною допомогою для «спонсорованих» студентів з нужденних «країн, що розвиваються» в рамках плану Коломбо (Gardner, 2017).

Політичне рішення Департаменту імміграції в 1951 році відкрило більш широкий доступ для іноземних студентів, а План Коломбо допоміг

сформувати погляди в Австралії та за кордоном щодо цінності австралійської освіти.

До 1960-х років у австралійських закладах освіти навчалось приблизно 10 000 іноземних студентів, переважно вихідців з Азії. Плата за навчання розраховувалася за тією ж ставкою, що й для студентів приватних навчальних закладів, «як частина ширших зусиль щодо забезпечення хороших дипломатичних відносин з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону». У 1974 р. федеральний лейбористський уряд під керівництвом Лейбористської партії Вітлама прийняв закон про загальне фінансування вищої освіти (звільнивши штати від їх приблизно 50-відсоткової частки) та плата за навчання для всіх студентів була скасована, а розміщення студентського контингенту повністю субсидувалося Співдружністю. Це безкоштовне навчання також поширювалося на іноземних студентів. Кількість іноземних студентів швидко зростала, в 1970-х рр. значно збільшився федеральний бюджет вищої освіти. У 1979 р. було прийнято рішення запровадити плату за навчання для приватних (тобто недержавних) іноземних студентів. Плата становила одну третину фактичних витрат. Приблизно 10 000 іноземних студентів у цій категорії — переважно з Азії — вважалися такими, що «субсидувалися» з бюджету «допомоги іноземним державам» (Smart, 1996). Ця політика була пізніше переглянута ліберальним урядом Фрейзера, була введена плата за навчання в розмірі чверті середньої вартості навчання. Починаючи з кінця вісімдесятих років, національний уряд вирішив, що університети повинні відігравати важливу роль у національному економічному розвитку, завдяки чому почали робити інвестиції у вищу освіту як в основний експортний продукт, щоб покладатися на сектор, який не легко піддавався коливанням.

З 1980-х років Австралія побудувала інтернаціоналізовану університетську систему, яка не тільки обслуговує націю економічно, але й створює її зв'язки та визначає її місце в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. У 1980-х рр. Австралія ризикувала мати серйозні дипломатичні проблеми через зміни в політиці оплати за навчання для міжнародних студентів, коли десятки тисяч сімей уже прийняли рішення про навчання на основі субсидій. У 1984 р. 50% іноземних студентів в Австралії були малайзійцями, тому будь-яке рішення щодо майбутніх політичних установок було надзвичайно важливим для цих крихких двосторонніх відносин. Було запропоновано прийняти рішення – схема стипендій під назвою Equity and Merit Scholarship Scheme (EMSS) –

і зміни в політику були внесені лише з незначними наслідками (Kent, 2021). Каталізатор трансформації міжнародної освіти, яка нині є одним із провідних експортних товарів Австралії, від якого залежить майбутнє процвітання країни, стався за правління лейбористського уряду Гоука-Кітінга у 1980-х і 1990-х рр.

Оскільки міжнародний торговельний баланс Австралії серйозно погіршився на початку 1980-х рр., ставлення федерального уряду до витрат на освіту стало жорсткішим і, як і Сполучене Королівство, він запровадив політику повної оплати для закордонних студентів – в Австралії фактично перейшли від традиційної «допомоги» до «торгівлі» по відношенню до іноземних студентів. Федеральний міністр освіти заохочував університети стягувати «рентабельність» навчання з іноземних студентів та приносити дохід. У рамках радикальних реформ у економіці адміністрація створила нову модель вищої освіти, яка концептуалізувала освіту як товар, що продається, а не як суспільне благо. Як зауважує Хіл, близько 30 років після впровадження цих реформ: економічний раціоналізм, комерціалізація, менеджеризм, корпоративне управління та інші наслідки неоліберальної ідеології ... започаткували абсолютно новий спосіб мислення.

Незважаючи на певне обурення австралійських науковців, іноземних студентів та їхніх урядів цими реформами, більшість університетів не бачили іншого виходу, окрім як брати участь у зароблянні коштів через конкурентоспроможний маркетинг і програми набору студентів в Азії. Результатом цих реформ стало вражаюче зростання числа іноземних студентів зарахованих до закладів освіти Австралії.

Основним джерелом притоку іноземних студентів для Австралії є країни Азії. Азійські студенти складають майже 90 відсотків від загальної кількості іноземних студентів в країні, серед них громадяни Гонг-Конгу, Малайзії, Сінгапуру та Індонезії, при цьому Індонезія, Індія та Китай розглядаються як джерела потенційно вибухового зростання в наступному десятилітті. Канада, Великобританія і США є швидко зростаючими джерелами австралійського студентства.

У 1992 р., частково через широку внутрішню та міжнародну критику його надмірно комерційної орієнтації, федеральний уряд сигналізував про зміну політики «торгівлі» до справжньої «інтернаціоналізації освіти». Основним напрямком політики 1990-х р. було сприяння зміцненню академічних викладацьких і дослідницьких зв'язків з університетами в азіатському регіоні та біль-

ший акцент на взаємності та обміні персоналом і студентами. Федеральний уряд виділив скромні суми для просування Програми університетської мобільності за кордоном (обміну) та Програми цільових інституційних зв'язків, яка сприяє дослідницьким зв'язкам (Smart, 1996).

Однак, незважаючи на ці та інші подібні програми, засновані на більш традиційних академічних цінностях, швидка взаємодія з азіатським регіоном була викликана бажанням отримання доходу. У цьому відношенні австралійським університетам було надано набагато сильніші фінансові стимули (включно з державними та федеральними грантами на розвиток експорту освіти) для більш агресивного залучення студентів, ніж навчальним закладам США, законодавці яких були схильні дивитися на іноземних студентів у такому ж негативному світлі, як і на вихідців із країни. Слід зауважити, що в ці роки австралійцям постійно нагадували в пресі, що освіта є «експортною галуззю» з найшвидшим зростанням (середнє зростання на 21 відсоток на рік за останні 10 років). Федеральний міністр освіти 1996 р. наголосив, що збільшення «доходу від експорту» освіти в Азії відбувається за допомогою таких засобів, як «програма побратимства», нові автономні кампуси та дистанційне навчання.

Не дивно, що Австралія стала чимось на кшталт «задавача темпів» (Smart, 1996) у розвитку складного національного маркетингу та надання інформації за кордоном. Австралійські освітні центри «єдиного вікна» та, нещодавно, офіси Австралійського міжнародного освітнього фонду швидко поширилися у більшості великих азіатських столиць. Ці субсидовані урядом агентства виявилися настільки успішними, що інші країни, включаючи Нову Зеландію та Канаду, створили подібні органи, щоб активізувати свої зусилля з залучення здобувачів. Перспективами подальшого розгляду є вплив великого і швидкого припливу студентів на австралійські університети та засоби адаптації навчальних програм та надання послуг їхніх до нових умов.

Досягнення Австралії здебільшого пов'язані з новим державним управлінням, прийнятим у країні, яке, безсумнівно, сприяло підприємницькому, орієнтованому на доходи підходу в усьому секторі освіти. Подібна політика була реалізована Новою Зеландією та Великобританією з такими ж позитивними результатами.

У країні, чие населення становить приблизно двадцять два мільйони жителів, економічні перспективи галузі вищої освіти залежать від існування дерегульованого міжнародного ринку

освіти, оскільки всередині країни немає достатнього масштабу, щоб покрити витрати. Слід зазначити, що за шестирічний період (1995 – 2001 рр.) кількість іноземних студентів зросла на 146%, хоча кількість студентів загалом зросла на 8,6% (Balicco, 2019).

Багато професіоналів у галузі освіти, які працювали наприкінці 2000-х, пам'ятають «ідеальний шторм» у Вікторії, коли відбулося кілька нападів по расистським мотивам на студентів, кілька приватних коледжів було закрито, а репутація освіти в Австралії значно погіршилася. Це був час, коли аналітичні центри з міжнародних відносин раптово почали розглядати міжнародну освіту та роль, яку вона відіграє в дипломатії – особливо у зв'язку з Індією та студентськими протестами громадян Індії та інших країн, які потрапили на перші сторінки газет. Переговори між урядами, краще регулювання, впровадження стипендій означали, що збиток сектору був короткочасним.

За останні десятиліття австралійська вища освіта створила міцну основу для міжнародної освіти. Австралійські університети визнані у всьому світі, приваблюють студентів і науковців з усього світу та беруть участь у дослідницькій співпраці з установами з усього світу. Однак деякі компоненти міжнародної освіти вимагають більше уваги, ресурсів і дій. Нижче ми детально розглянемо важливі сфери, які потребують поновленої уваги.

Вища освіта в Австралії стає все більш інтернаціоналізованою не лише через залучення іноземних студентів, але й через виведення австралійських університетів за кордон. Використовуючи цю перевагу в освіті, Австралія отримує як соціальні, так і економічні переваги.

В Австралії, говорячи про міжнародну освіту, і особливо міжнародну освіту в університетах, розуміється її важливість для майбутнього університетів і всієї нації. Уряд визнає це головним чином тому, що міжнародна освіта, найважливішою частиною якої є вища освіта, є найбільшим експортом послуг Австралії та третьою за величиною експортною галуззю, яка заробила 28,6 мільярда доларів у 2016-17 рр. За останнє десятиліття ці факти повторювалися настільки, що вони стали загальновідомими. В країні вважають, що Австралія вперше у своїй історії значною мірою залежить від міжнародної якості її освіти — яка, у свою чергу, залежить від її вчених і у знаннях, які вони генерують і поширюють (Gardner, 2017)..

У 2019 р. Австралія кинула виклик Сполученому Королівству посівши друге місце за кількістю іноземних студентів у світі (після США).

Залучення іноземних студентів принесло значні фінансові переваги Австралії та її університетам.

До 2020 р. та початку пандемії COVID-19 участь австралійських студентів закладів вищої освіти у навчанні за кордоном була найвищою за весь час. Університетські викладачі та групи навчання за кордоном по всій Австралії змінили інституційну культуру, щоб скористатися міжнародними можливостями для всіх студентів. У результаті, зокрема за останнє десятиліття, національна участь Австралії у навчанні за кордоном зросла з 15 058 студентів у 2009 р. до 58 000+ у 2019 р., або 19% від когорти випускників на всіх рівнях навчання.

В Австралійських закладах вищої освіти зараз нараховують понад 300000 іноземних студентів, що становить близько 26 відсотків від загальної кількості студентів в країні. У той час як деякі країни з більшим населенням мають більшу кількість іноземних студентів, частка іноземних студентів у вищих навчальних закладах Австралії вища, ніж у будь-якій іншій країні .

Слід зауважити, що більшість австралійських іноземних студентів походять з сусідніх країн і вони утворюють суттєвий людський міст між Австралією та цими країнами. Університети Австралії залучують вчених з різних країн, які приїжджають зі Сполученого Королівства, Північної Америки та Європи, Китаю, Індії. Крім того, австралійські університети прагнуть залучити найкращих дослідників і викладачів з усього світу, які вони можуть найняти, цінуючи талант вище національної ідентичності.

Австралійські університети налагодили зв'язки не лише з університетами в країнах, з яких походять їхні інституційні традиції, наприклад Великобританії, але й з університетами в країнах навколо Австралії. Створюючи філії в цих країнах, деякі університети також тісніше співпрацюють з урядами цих країн, їх компаніями та громадами.

Сотні тисяч випускників, які здобули освіту в Австралії, а тепер працюють в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та в усьому світі, важливі, тому що вони мали освітній досвід, який забезпечує основу для багатих контактів з сусідніми країнами.

З іншого боку інтернаціоналізація вищої освіти Австралії йде і зворотнім шляхом. Міжнародний форум директорів австралійських університетів (AUIDF) повідомив, що понад 58000 студентів університетів виїхали з Австралії на навчання за кордон у 2019 р.

Австралія визнана світовим лідером у навчанні за кордоном: понад 24% студентів бакалаврату

брали участь у програмі навчання за кордоном. Цей досвід створює національне сховище знань і видатну майбутню робочу силу, де 1 з 4 студентів бакалаврату має кар'єрні результати, з метою створення внеску у національні галузеві стратегії, посилення дипломатичних зусиль та будівництва регіональних відносин Австралії на десятиліття вперед (Goddard, 2021).

Зв'язки з дослідниками в університетах Азіатсько-Тихоокеанському регіону та з галузевими партнерами та державними установами забезпечують засоби для участі університетів Австралії в таких різноманітних питаннях, як охорона здоров'я, системи управління та правосуддя, транспортна інфраструктура та сталі використання ресурсів. В майбутньому ці зв'язки мають стати частиною шляху до вирішення глобальних проблем, та до участі в глобальних інноваціях і ланцюгах поставок.

За задумом австралійського уряду, не існує міжнародної освіти чи досліджень, які були б відокремлені від австралійської освіти та досліджень. Не існує високоякісної австралійської вищої освіти чи досліджень, або високоякісного австралійського університету, якщо він також не є міжнародним. Справжня досконалість в університетській освіті та дослідженнях не може бути реалізована без певної глибини глобальної взаємодії та розуміння.

Інтернаціоналізація необхідна для мети університетів. Відкритість є запорукою успішності університетів. Широта інтернаціоналізації, яку ми знаходимо в австралійських університетах, є їх майбутнім і метою. І саме завдяки цій широкій і гідній меті Австралія отримує всі переваги, вимірні та незмірні, економічні, але також глибоко соціальні та людські (Gardner, 2017).

Пандемія COVID-19 спричинила безпрецедентний збій у міжнародній вищій освіті Австралії. За деякими оцінками кількість іноземних студентів, які починали навчання в австралійських університетах, у 2020 році скоротилася на 23,3 відсотка через закриття кордонів. Вплив на університети був драматичним, багато з них зробили суттєві скорочення чисельності персоналу та зміни курсів.

З іншого боку, неофіційні дані за 2020 р. свідчать про те, що менше ніж 3000 студентів австралійських університетів могли розпочати та завершити навчання за кордоном. За даними за 2021 р. ця кількість стала майже нульовою. Хоча фізичне занурення через навчання за кордоном є лише однією з низки міжнародних освітніх ініціатив, воно явно відсутнє в дії та втрачено в домінуючому наративі COVID-19 про приїжджих інозем-

них студентів та економічному фокусуванні на доходах австралійського міжнародного освітнього сектору в 40-мільярдів доларів (Goddard, 2021).

За останні десятиліття міжнародна освіта принесла Австралії значні надходження від плати на навчання на загальну суму понад 40 мільярдів доларів у 2019 р. ЗВО почали покладатися на цей дохід. Національна політика щодо міжнародної вищої освіти позиціонує її як експортну галузь (оскільки до пандемії вона була третьою за величиною в Австралії). Однак така увага до освіти як експорту була зроблена за рахунок соціальних і культурних міркувань, таких як співпраця, партнерство, обмін, взаємна вигода та розвиток потенціалу, які традиційно вважалися ключовими цінностями міжнародної освіти.

Внутрішня цінність міжнародної освіти часто сприймається як належне за умови, що міжнародна освіта сама по собі є «суспільним благом». Однак в Австралії існувала напруга між економічними вигодами та космополітичною освітою. Малоімовірно, що міжнародний студентський ринок скоро повернеться до показників, які були до 2019 року. Австралійські кордони були закриті до 2022 р., тоді як такі країни, як Велика Британія та США, почали послаблювати обмеження та повертатися до активного студентського життя.

Пандемія дала можливість змінити сприйняття іноземних студентів як «дійних корів» і побачити їх як вразливу групу в австралійській громаді. Коли федеральний уряд виявив мало співчуття до іноземних студентів, які постраждали від карантину та закриття кордонів, мультикультурна австралійська громада надала активну підтримку. Австралійські студенти також змінили своє ставлення до іноземних студентів під час пандемії. Відповідно до звіту Student Voices Report (Lawrence, 2021), який досліджував взаємодію місцевих студентів в Австралії та Новій Зеландії з іноземними студентами через COVID-19, переважна більшість студентів змінила свої погляди та оцінка проблем, пов'язаних із життям далеко від дому та відчуттям ізоляції, помітно зросла.

Зараз в системі австралійської вищої освіти вважають, що міжнародна інтеграція студентів повинна виходити за межі університетського містечка. Це важливо як для успіху іноземних студентів, так і для досягнення цілей міжнародної освіти. Для іноземних студентів участь у соціальній спільноті полегшує перехід у нове середовище, а взаємодія з місцевою громадою сприяє культурній адаптації, задоволенню студентів і працевлаштуванню в майбутньому. Австралійські університети повинні сприяти розвитку «приймаючої культури», яка

виходить за межі університетського містечка і яка ґрунтується на різноманітності місцевої громади та австралійському «товаристві». У цьому сенсі «приймаюча культура» означає не культуру, де іноземних студентів «приймають» як сторонніх, а де їх щиро та відкрито приймають у спільноту. Наприклад, можливість роботи неповний робочий день для іноземних студентів забезпечує взаємні вигоди як для студентів, так і для бізнесу. Університети можуть створити подібні можливості за допомогою неформального навчального досвіду, наприклад, волонтерства в громаді, що може бути корисним як іноземним, так і місцевим студентам.

Беручи активну участь у розвитку культури, в якій усіх студентів вітають та інтегрують, австралійські студенти також будуть краще підготовлені для взаємодії з різними громадами. Нещодавнє дослідження соціального впливу навчання австралійських студентів в Індо-Тихоокеанському регіоні з точки зору приймаючих громад показало, що австралійські студенти розглядаються як цінні дійові особи, здатні зробити низку важливих вкладів у місцеву громаду (Tran, 2021).

В австралійських університетах привертається увага студентів до розвитку їх міжкультурних навичок та до потенційного соціального впливу, який вони можуть зробити в громадах, з якими вони співпрацюють.

Щоб запропонувати всім студентам справді інтернаціоналізований досвід навчання, австралійські університети створюють можливості для цілеспрямованої взаємодії між різними групами студентів у класі та за його межами. Це допомагає створити позитивний досвід студентів і подолати «розрив у взаємодії». Згідно з міжнародним дослідженням досвіду студентів, протягом останніх семи років міжнародні студенти бакалаврату постійно оцінювали задоволення від своєї участі в навчанні, включаючи взаємодію з іншими студентами в аудиторії та за її межами та почуття приналежності до свого навчального закладу, нижче, ніж інші аспекти свого студентського досвіду.

Погано сприйнята мультикультурна групова робота може «спровокувати сприйману дискримінацію/упередженість між групами» та потенційно ще більше роз'єднати студентів і сприяти нетерпимості (Héliot, 2020).

Більше ресурсів слід спрямовувати на навчання викладачів процесу сприяння цілеспрямованому залученню студентів, що розвиває в них повагу до різноманітності. Це може бути не так просто, як звучить, враховуючи, що значна частина нинішнього бакалаврського навчання в австралійських університетах здійснюється випадковим персоналом.

Крім того, слід виділити більше ресурсів на розробку та переробку навчальних програм, з метою вирішення проблеми їх інклюзивності та зменшення надмірної залежності від знань західного світу.

Один зі способів сприяння залученню та взаємодії студентів – створення можливостей вивчення іноземної мови студентами. До цього слід підходити як до багато спрямованого процесу: підвищення навичок англійської мови, збереження можливостей для навчання іноземних мов і підвищення здатності всіх здобувачів освіти спілкуватися, незважаючи на культурні та мовні відмінності.

Австралія скористалася успіхом своєї міжнародної вищої освіти за рахунок домінування англійської мови як «глобальної мови». Проте австралійські університети не змогли забезпечити необхідний для успішного навчання рівень знань англійської мови. Стандарти та практика не завжди були послідовними, оскільки університети намагаються задовольнити зростаючий попит на австралійську освіту з боку іноземних студентів і зростаючу залежність від доходу від більш високої плати за навчання іноземними студентами. Наприклад, у звіті, опублікованому Центром незалежних досліджень у 2019 р., зазначено, що деякі університети застосовують нижчі мінімальні бали з англійської мови до іноземних студентів, які зараховуються за підготовчими програмами (Babones, 2019). Наразі існує потреба в розробці національних стандартів рівня володіння англійською мовою, які б були достатньо гнучкими для різних курсів та методик навчання.

Наявність достатнього рівня академічної англійської є важливим для загального досвіду студента, оскільки це впливає на перехід студентів до університетського життя та на їх культурну та соціальну адаптацію.

Одного лише підвищення рівня володіння іноземними студентами англійською мовою недостатньо для зменшення розриву між групами студентів. Хоча підтримка навичок англійської мови студентів є важливою, взаємодія студентів має більше значення, ніж їхні мовні навички. Необхідно прийняти ідею, що вивчення іноземної мови є важливою складовою міжнародного досвіду навчання австралійських студентів. Занадто довго австралійські університети нехтували вивченням іноземних мов, яке є потужним інструментом для сприяння міжкультурній взаємодії, сприяння толерантності та підвищення культурної обізнаності та чутливості. Це було виявлено у звіті «Мови в умовах кризи: план порятунку для Австралії» (Languages in crisis, 2007), розробленому на замовлення «Групи восьми» австралійських університетів у 2007 р. У звіті наголошується на

40-відсотковому скороченні кількості мов, які пропонуються в австралійських університетах між 1997 і 2007 рр., з 66 мов до 29. Незважаючи на наполегливий заклик до дій у звіті, за останні чотирнадцять років ситуація суттєво не змінилася. За даними університетського мовного порталу Австралії, наразі в австралійських університетах можна вивчати 34 іноземні мови. Розлад у секторі вищої освіти, спричинений пандемією, також поставив під загрозу доступність мовних програм, наприклад, нещодавнє закриття китайських і японських програм в Університеті Свінберна та індонезійських програм в Університеті Західного Сіднея та Університеті Ла-Троб (Statement: A crisis in Asian languages, 2020). Незважаючи на те, що вивчення мови включено до числа національних пріоритетів пакету політики для випускників, готових до роботи, наявності задокументованого «пріоритету» буде недостатньо для підтримки та збільшення поширеності або впливу мовних програм в Австралії. Тим не менш, включення вивчення іноземних мов до навчальних програм стане важливим напрямком для надання міжнародної освіти всім студентам, незалежно від рівня їхньої мобільності. Зменшення доходів і обмеженість університетських ресурсів суттєво впливають на здатність університетів пропонувати вивчення іноземних мов, але ці проблеми можна пом'якшити, використавши можливості взаємодії з мультикультурними спільнотами, які вже існують в Австралії, можливості, які ще не повністю вивчені.

Висновки. Глобалізація світової економічної системи та інтернаціоналізація вищої освіти сприяють підвищенню доступності вищої освіти, її якості, створюють сприятливі умови з розробки та впровадження нових інноваційних технологій у системі навчання з аудіо та відео-супроводом. Спираючись на досягнення комп'ютерного процесу навчання, вони сприяють розвитку та зміцненню міжкультурних наукових та творчих зв'язків та відносин між університетами та країнами.

Інтернаціоналізація австралійських університетів пройшла довгий та важкий шлях. Вона має велику користь для Австралії. Її переваги є більшими та довготривалішими, ніж цифри в національних рахунках чи бюджетах університетів.

Значному зростанню популярності австралійської моделі вищої освіти у світовому співтоваристві та актуалізації інтересу до неї сприяють такі фактори: в Австралії набагато раніше, ніж в інших країнах, усвідомили необхідність модернізації освіти та інтенсифікували зусилля у розробці її стратегії; в Австралії йде серйозна робота над впровадженням нових практик управління університетами, які трансформують модель сучасної системи освіти; особливий інтерес становлять практики ефективного стимулювання дослідницької діяльності, що застосовуються в австралійських університетах; привертають увагу стратегії інтернаціоналізації австралійської вищої освіти.

Перспективою подальшого розгляду є вивчення змісту інтернаціоналізації вищої освіти Австралії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Babones S. The China student boom and the risks it poses to Australian universities (Analysis paper 5). Centre for Independent Studies. 2019. August. URL: www.cis.org.au
2. Balicco M. Internationalisation and the Marketing of Higher Education. Australian Universities Best Practices. Professorial Dissertation, 2019. 167 p. URL: <https://www.grin.com/document/494647>
3. Ezhova K. Insights Internationalisation of higher education. URL: <https://www.ieaa.org.au/Insights/internationalisation-of-higher-education>
4. Gardner M. Internationalising Australian Higher Education. 2017. URL: <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/internationalising-australian-higher-education>
5. Goddard T. Learning abroad to engage the world: An Australian black hole. 2021. URL: <https://www.ieaa.org.au/Insights/learning-abroad-to-engage-the-world-an-australian-black-hole>
6. Harman G. Internationalisation of Australian Higher Education: A Critical Review of Literature and Research. In: CERC Studies in Comparative Education. pp. 119–140. URL: https://federation.edu.au/_data/assets/pdf_file/0013/221251/6-Internationalization-Harman.pdf
7. Héliot YF., Mittelmeier J., Rienties B. Developing learning relationships in intercultural and multi-disciplinary environments: A mixed method investigation of management students' experiences. *Studies in Higher Education*, 2020. (45)11, p. 2356–2370. URL: <https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1610865>
8. Hudzik J. K. Comprehensive Internationalization: From Concept to Action. NAFSA. 2011. URL: https://www.nafsa.org/uploadedFiles/NAFSA_Home/Resource_Library_Assets/Publications_Library/2011_Comprehensive_Internationalization.pdf
9. Kent A. Resilient communities: History of international education in Australia. 2021. URL: <https://www.ieaa.org.au/Insights/resilient-communities-history-of-international-education-in-australia>
10. Knight J. Five Truths about Internationalization. *International Higher Education*. 2012. № 69. P. 13–15.
11. Languages in crisis: A rescue plan for Australia. Group of Eight. Manuka, ACT: Group of Eight. 2007. 9 p. URL: <https://silo.tips/download/group-of-eight-australia-s-leading-universities-languages-in-crisis-a-rescue-plan>
12. Lawrence R., Ziguras C. Student Voices: Domestic cohort engagement with international students through COVID-19 (Research report). International Education Association of Australia. 2021. URL: www.ieaa.org.au/studentvoices

13. Potts D., Hughes K. Insights. Restoring Learning Abroad into the Australian student experience URL://www.ieaa.org.au/Insights/restoring-learning-abroad-into-the-australian-student-experience
14. Smart D., Ang G. The Internationalization of Australian Higher Education. *International higher education*. 1996. 0(6). URL: doi:10.6017/ihe.1996.6.6218.
15. Statement: A crisis in Asian languages. Asian Studies Association of Australia. 2020. December. URL: <https://asaa.asn.au/news/statement-a-crisis-in-asianlanguage>
16. The value of international education to Australia. Australian Government. 2016. URL: <https://internationaleducation.gov.au/research/research-papers/Documents/ValueInternationalEd.pdf>.
17. Tran L., Bui H. Public Diplomacy and Social Impact of Australian Student Mobility to the Indo-Pacific: Host Countries' Perspectives on Hosting New Colombo Plan Students. *Journal of Studies in International Education*. 2021. URL: <https://doi.org/10.1177/1028315320984833>
18. Uzhegova D., Croucher G. Shifting the focus for international higher education in Australia. Discussion paper. September 2021. Melbourne Centre for the Study of Higher Education. 6 p.

REFERENCES

1. Babones S. The China student boom and the risks it poses to Australian universities (Analysis paper 5). Centre for Independent Studies, 2019, August. URL: www.cis.org.au
2. Balicco M. Internationalisation and the Marketing of Higher Education. Australian Universities Best Practices. Professorial Dissertation, 2019. 167 p. URL: <https://www.grin.com/document/494647>
3. Ezhova K. Insights Internationalisation of higher education. URL: <https://www.ieaa.org.au/Insights/internationalisation-of-higher-education>
4. Gardner M. Internationalising Australian Higher Education. 2017. URL: <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/internationalising-australian-higher-education>
5. Goddard T. Learning abroad to engage the world: An Australian black hole. 2021. URL: <https://www.ieaa.org.au/Insights/learning-abroad-to-engage-the-world-an-australian-black-hole>
6. Harman G. Internationalisation of Australian Higher Education: A Critical Review of Literature and Research. In: CERC Studies in Comparative Education, pp. 119–140. URL: https://federation.edu.au/_data/assets/pdf_file/0013/221251/6-Internationalization-Harman.pdf
7. Héliot YF., Mittelmeier J., Rienties B. Developing learning relationships in intercultural and multi-disciplinary environments: A mixed method investigation of management students' experiences. *Studies in Higher Education*, 2020, (45)11, p. 2356–2370. URL: <https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1610865>
8. Hudzik J. K. Comprehensive Internationalization: From Concept to Action. NAFSA. 2011. URL: https://www.nafsa.org/uploadedFiles/NAFSA_Home/Resource_Library_Assets/Publications_Library/2011_Comprehen_Internationalization.pdf
9. Kent A. Resilient communities: History of international education in Australia. 2021. URL: <https://www.ieaa.org.au/Insights/resilient-communities-history-of-international-education-in-australia>
10. Knight J. Five Truths about Internationalization. *International Higher Education*. 2012. № 69. P. 13–15.
11. Languages in crisis: A rescue plan for Australia. Group of Eight. Manuka, ACT: Group of Eight, 2007, 9 p. URL: <https://silo.tips/download/group-of-eight-australia-s-leading-universities-languages-in-crisis-a-rescue-pla>
12. Lawrence R., Ziguras C. Student Voices: Domestic cohort engagement with international students through COVID-19 (Research report). International Education Association of Australia, 2021. URL: www.ieaa.org.au/studentvoices
13. Potts D., Hughes K. Insights. Restoring Learning Abroad into the Australian student experience URL://www.ieaa.org.au/Insights/restoring-learning-abroad-into-the-australian-student-experience
14. Smart D., Ang G. The Internationalization of Australian Higher Education. *International higher education*. 1996. 0(6). URL: doi: 10.6017/ihe.1996.6.6218
15. Statement: A crisis in Asian languages. Asian Studies Association of Australia, 2020, December. URL: <https://asaa.asn.au/news/statement-a-crisis-in-asianlanguage>
16. The value of international education to Australia. Australian Government, 2016. URL: <https://internationaleducation.gov.au/research/research-papers/Documents/ValueInternationalEd.pdf>.
17. Tran L., Bui H. Public Diplomacy and Social Impact of Australian Student Mobility to the Indo-Pacific: Host Countries' Perspectives on Hosting New Colombo Plan Students. *Journal of Studies in International Education*, 2021. URL: <https://doi.org/10.1177/1028315320984833>
18. Uzhegova D., Croucher G. Shifting the focus for international higher education in Australia. Discussion paper. September 2021, Melbourne Centre for the Study of Higher Education, 6 p.